

TORVET 19

Planerne om opførelse af et hus, hvor Dronning Louise ligger i dag, går tilbage til slutningen af 1880'erne. Det var murer Chr. Thomsen, som havde besluttet sig til at bygge en stor ejendom på grunden, som i dag kendes som Torvet 19. Efter de første ti års beskedne stationsbyhuse var det efterhånden blevet almindeligt at opføre store etagehuse i Esbjergs centrum.

Så stort som oprindelig planlagt blev huset nu ikke, for d. 12. marts 1890 gav Ribe Stiftsamt med en dispensation fra bygningsreglementets § 25 tilladelse til at opføre en bygning på grunden mellem kaptajn Møller mod nord og madam Jensen mod syd, såfremt bygningen blev reduceret fra tre til to etager, stuerne og dermed vinduerne gjort højere samt bygningens bredde reduceret fra 16 til 15 alen.

Med denne tilladelse gik murer Chr. Thomsen i gang med at bygge huset, tilsyneladende med sig selv som arkitekt. Han byggede et forhus i to etager med høj kælder. Taget var af skifer. Mod Torvet kom der en tagkvist og profileret hovedgesims og kordongesims. Murværket mellem vinduerne blev prydet med joniske pilastre i første og anden etage. Dannebrogsvinduerne blev indrammet med profilerede indfatninger og overligger.

Den nye bygning blev anvendt som gæstgiveri. Over porten stod der i mange år Stadt Hamburg, men inde i gården fandtes der en smugkro, der i tiden omkring år 1900 i folkemunde gik under navnet »Det blodige røvhul«. Hvorfor vides ikke.

Ikke engang ti år gik, før de første ombygninger fandt sted. Den 17. februar 1899 fik dampskibsrestauratør Jacob Hansen Lund tilladelse til en lettere ombygning af stueetagen, så de to gæstestuer mod nord og salen mod syd blev lavet om til fire ens kontorer.

Allerede i 1902 kom den næste ansøgning om ændringer af huset. Gæstgiver Albrecht Emil Schmidt, som figurerer som værtshusbestyrelser allerede fra 1899, søgte om tilladelse til i kælderen at sænke gangen mellem de to halvdele af huset, så porten kunne komme i gadeniveau hele vejen ind, samt at der blev plads til aftappet øl i passagen under porten mellem de to halvdele. Herved blev de to restaurationslokaler reelt til to restaurationer med hver sin indgang. Kontorerne i stueetagen blev igen til privatbolig.

Med denne ombygning blev der ro omkring ejendommen indtil 1919, hvor træhandler Jens Rasmussen den 9. august søgte om tilladelse til at nedlægge kælderetagen i den søndre del og omdanne stueetagen til én stor butik med tilhørende lager i en projekteret sidebygning. Han var måske lige hurtig nok i vendingen, for den 21. oktober blev han bedt stoppe byggeriet, indtil tilladelse til gennemførelse af projektet forelå. Det udviklede sig i den kommende tid til en uheldig sag for træhandler Rasmussen. I 1920 indgik han nemlig en lejekontrakt med restauratør Frands Thygesen. Ifølge kontrakten skulle Rasmussen forestå hele indretningen af restauranten, og ønskerne var ret omfattende, både med hensyn til køkkenfaciliteter og dekoration af lokalerne. Rasmussen var herefter klemmet mellem kontrakten, myndighederne samt sin egen økonomiske formåen og endte med at komme til at betale Frands Thygesen 6.525 kr. i dagbøder, tilbagebetaling af husleje og næringstab. Ved ombygningen ændredes husets facade i den del af huset, der vendte ind

mod det nuværende Midt-I, dengang Centralhotellet. Den høje kælder forsvandt, og i denne side af huset blev der fra gadeniveau indgang i Frands Thygesens restaurant. På den anden side af porten havde bygningen derimod stadig høj kælder. Så uharmonisk kom facaden til at stå de næste mange år.

Træhandler Rasmussens trængsler var dog ikke slut endnu. Midt på året 1921 blev han dømt til at betale en bøde, fordi sidebygningen ikke var opført i overensstemmelse med tilladelsen. Han havde fået lov til at opføre en 1-etages bygning med trimpelmur, så mønningen ikke blev højere end til mellem forhusets stue og 1. sal. Sidst på året fik han dog en dispensation, imod at gården enten blev asfalteret eller cementeret. Arkitekt var C. H. Clausen.

I maj 1922 ansøgte syerske Mathilde Munkgaard om udsættelse af sin opsigelse fra sit lejemål, hvori hun uden skriftlig lejekontrakt havde boet i 15 år. Det drejede sig om den nordre bygning i gården med vaskehus. Træhandler Rasmussen bad om lov til at bevare kælderen af hensyn til kloakeringen - og C. H. Clausen skrev i sin kommentar vedr. vaskehuset, at det trods alt var bedre med et vaskehus i gården end at have det under beboede rum i forhuset! Det blev godkendt af stadsingeniør Nonboe den 22. juli 1922.

I marts 1945 fik fru L. H. Rasmussen via arkitekt E. M. Jensen tilladelse til at forhøje tagkonstruktionen på sidehuset med 0,7 meter. Torvet havde i mellemtiden skiftet navn til Rådhuspladsen, så adressen var derfor Rådhuspladsen 19.

I 1971 gav Caroline Rasmussen som ejer brdr. Busch, Køkkenmagasinet, tilladelse til at ændre facaden med baldakin og udhængsskabe. Det blev kun delvist og modstræbende bevilget af Esbjerg Kommune.

I 1986-1988 ansøgte Erik Rasmussen, Køkkenmagasinet, ved flere lejligheder om tilladelse til udvidelse samt udnyttelse af kælder og modernisering af butikken. Det blev godkendt af Esbjerg Kommune.

I 1993 gennemførte den nye ejer Villemoes Holding den ombygning og facaderenovering, som findes i dag. Facaden fra 1920 blev ført tilbage og kom atter i harmoni. Porten blev omdannet til et centralt beliggende indgangsparti, indrammet med store joniske pilastre, buestik over med slutsten udformet som et løvehoved. I husets 2. etage over indgangsspartiet er der to nicher med skulpturer. Efter den gennemgribende ombygning blev ejendommen brugt til engelsk pub under navnet Flanningan's, indtil Dronning Louise åbnede i 1999.

Med det malede murværk og sine mange, specielle udsmykningsdetaljer står Torvet 19 i dag som et markant og et af de flotteste eksempler på storstadsbyggeriet i Esbjergs »amerikanske« periode 1890-1900.

Jørgen Dieckmann Rasmussen
arkivleder